

اطلاع رسانی

فصلنامه علمی - پژوهشی مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران
دوره سیزدهم؛ شماره ۱. پاییز ۱۳۷۶

بررسی آماری وضعیت درخواست‌های جستجوی اطلاعات از بانک‌های خارجی موجود در مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران

نویسنده: سکینه انصافی

دانشجوی کارشناسی ارشد کتابداری

کلیدواژه‌ها

بررسی آماری بانک‌های اطلاعاتی جستجوی اطلاعات مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران

چکیده

در این مقاله فرم‌های جستجوی اطلاعات از بانک‌های خارجی در سال ۱۳۷۴ تجزیه و تحلیل شده و از نظر وضعیت تحصیلی، مقطع و گروه تحصیلی، نوع دانشگاه، موضوعات درخواستی، میزان درآمد حاصله و تراکم مراجعین در ماه‌های مختلف سال مورد بررسی قرار گرفته است. بانک‌های اطلاعاتی به منظور سازمان دادن به اطلاعات پراکنده‌ای ایجاد می‌شوند که در حالت پراکندگی ماده خامی بیش نیستند و با پردازش آن‌ها می‌توان بر اساس نیازها و مراجعات مختلف، مجرای مناسب بازبازی اطلاعات را برای استفاده‌کنندگان فراهم کرد.^۱ مرکز اطلاعات و مدارک علمی نیز به منظور پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی مراکز و مؤسسات پژوهشی، محققان، استادان، دانشجویان و... در چارچوب اهداف و وظایف محوله اقدام به تهیه و راه‌اندازی بانک‌های اطلاعاتی (فهرست ضمیمه) نموده است و تلاش دارد که بر وسعت این امکانات بیفزاید. این گسترش بدون وجود اطلاعات از وضعیت موجود بانک‌ها و مراجعین آن‌ها امکان‌پذیر نخواهد بود.

چندین سال از فعالیت بانک‌های اطلاعاتی خارجی در مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران می‌گذرد و تاکنون اطلاعات حاصل از فرم‌های درخواست جستجوی اطلاعات، ارزیابی نشده است و نیاز به آگاهی از وضعیت مراجعین به این بانک‌ها همواره وجود داشته است: این که چه نوع مراجعینی، از چه قشر، با

۱. حری، عباس، "تشکیل بانک اطلاعات فرهنگی" چاپ و انتشار، اردیبهشت ۱۳۷۳، ص ۳۹.

چه سطح تحصیلات و نیز با چه موضوعات درخواستی به این مرکز مراجعه می‌کنند. در این بررسی سعی شده وضعیت مراجعین به بانک‌های اطلاعاتی خارجی مرکز اطلاعات و مدارک علمی مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد تا از این طریق بتوان در انتخاب نوع بانک‌ها، و تقویت و توسعه آن‌ها اقدام لازم را به عمل آورد. با این هدف کلیه فرم‌های تکمیل شده جستجوی اطلاعات (نمونه پیوست) در سال ۱۳۷۴ مورد استفاده قرار گرفت. از آنجا که جامعه آماری تحقیق عبارت از ۱۱۱۵ فرم درخواست جستجوی اطلاعات، بود با بهره‌گیری از فرمول "کوکران" حجم نمونه لازم برای مطالعه تعیین گردید. تعداد ۱۸۷ نمونه با روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب و مورد بررسی قرار گرفت.

یافته های تحقیق

وضعیت تحصیلی مراجعین

وضعیت تحصیلی مراجعین به بانک های خارجی نشان می دهد که با حذف موارد بدون جواب، ۷۸/۶ درصد از مراجعین دانشجو و ۲۱/۴ درصد از آنان فارغ التحصیلان بوده اند. با توجه به نتایج حاصله، اکثریت مراجعین به بانک های خارجی دانشجو بوده اند و این امر می تواند ناشی از عوامل زیر باشد:

- دانشجویان به دلیل انجام تکالیف درسی و پایان نامه، نیاز بیش تری به اطلاعات و منابع دارند.
- از آنجا که اکثر دانشگاه ها حتی در تهران فاقد مراکز اطلاع رسانی و بانک های اطلاعاتی متناسب با نیاز دانشجویان می باشند، بانک های اطلاعاتی مراکز اطلاعات و مدارک علمی ایران یکی از تأمین کنندگان اصلی نیاز آنان است.
- همچنین به نظر می رسد که اکثر فارغ التحصیلان دانشگاه ها، پس از فراغت از تحصیل، نیاز کمتری به اطلاعات دارند و کم تر به فعالیت های تحقیقاتی می پردازند.

مقطع تحصیلی مراجعین

بررسی مقطع تحصیلی به بانک های خارجی نشان می دهد که با حذف موارد بدون جواب، ۱/۱ درصد از مراجعین در مقطع کاردانی، ۲۱/۵ درصد در مقطع کارشناسی، ۷۰/۶ درصد در مقطع کارشناسی ارشد و ۶/۸ درصد در مقطع دکترای تخصصی بوده اند. با توجه به نتایج حاصل مشاهده می شود که اکثریت مراجعین در مقطع کارشناسی ارشد بوده اند. بنابراین می توان چنین استنباط کرد که دانشجویان کارشناسی ارشد نسبت به دانشجویان مقطع کارشناسی و پایین تر، بیش تر به فعالیت های تحقیقاتی می پردازند، اما در مقایسه با دانشجویان دکترای می توان چنین نتیجه ای گرفت، زیرا تعداد دانشجویان کارشناسی ارشد بیش تر از دانشجویان مقطع دکترای است. این نکته قابل توجه است که به لحاظ نوع امکانات و خدمات موجود در مرکز، نیازهای اطلاعاتی دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد بیش تری برآورده می شود.

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

جدول ۱. توزیع فراوانی مراجعین بر حسب مقطع تحصیلی آنان

مقطع تحصیلی	فراوانی	درصد	درصد با حذف موارد بدون جواب	درصد تراکمی
کاردانی	۲	۱/۱	۱/۱	۱/۱
کارشناسی	۳۸	۲۰/۳	۲۱/۵	۲۲/۶
کارشناسی ارشد	۱۲۵	۶۶/۸	۷۰/۶	۹۳/۲
دکترای تخصصی	۱۲	۶/۴	۶/۸	۱۰۰
بدون جواب	۱۰	۵/۳	-	-
جمع	۱۸۷	۱۰۰	۱۰۰	-

گروه تحصیلی مراجعین

یکی از موارد بررسی شده در تحقیق، گروه تحصیلی مراجعین به بانک‌های خارجی است. بر اساس نتایج حاصل، با حذف موارد بدون جواب، ۱۷/۴ درصد از مراجعین در گروه علوم پایه، ۵۲/۲ درصد در گروه علوم انسانی، ۲۱/۱ درصد در گروه فنی مهندسی، ۰/۶ درصد در گروه هنر و ۸/۷ درصد در گروه علوم پزشکی بوده‌اند. بر اساس جدول شماره ۲، بیش‌ترین مراجعین در گروه علوم انسانی بوده‌اند که این امر می‌تواند ناشی از بیش‌تر بودن تعداد بانک‌های اطلاعاتی مرتبط با علوم انسانی در مرکز اطلاعات و مدارک علمی باشد. بر اساس بررسی به عمل آمده، نزدیک به ۵۰ درصد از بانک‌های اطلاعات خارجی این مرکز در زمینه‌های موضوعی مرتبط با علوم انسانی بوده‌اند؛ در حالی که ۲۰ درصد از بانک‌های موجود در زمینه علوم پایه، ۲۰ درصد در زمینه فنی، مهندسی و ۱۰ درصد نیز در زمینه هنر بوده‌اند.

علاوه بر آن، چنین استنباط می‌شود که امکانات اطلاع‌رسانی گروه علوم انسانی در دانشگاه‌های متبوع این مراجعین، از دانشگاه‌های سیار گروه‌ها کم‌تر است.

جدول ۲. توزیع فراوانی مراجعین بر حسب گروه تحصیلی آنان

گروه تحصیلی	فراوانی	درصد	درصد با حذف موارد بدون جواب
علوم پایه	۲۸	۱۵	۱۷/۴
فنی مهندسی	۳۴	۱۸/۲	۲۱/۱
علوم پزشکی	۱۴	۷/۵	۸/۷
علوم انسانی	۸۴	۴۴/۹	۵۲/۲
هنر	۱	۰/۵	۰/۶
بدون جواب	۲۶	۱۳/۹	-
جمع	۱۸۷	۱۰۰	۱۰۰

دانشگاه محل تحصیل و/ یا کار مراجعین

با توجه به کثرت دانشگاه ها و مؤسسات موجود، نمونه گیری نمی تواند کل جامعه آماری را بپوشاند؛ از این رو دانشگاه ها و مؤسسات بر اساس وابستگی به سازمان ها یا وزارتخانه های مشخص به چهار دسته تقسیم شده اند: دانشگاه های دولتی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی، دانشگاه های دولتی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش پزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی، سایر مؤسسات و سازمان ها و دانشکده ها.

نتایج بررسی نشان می دهد که با حذف موارد بدون جواب، ۵۷/۷ درصد مراجعین از دانشگاه های دولتی (غیرپزشکی)، ۴/۷ درصد از دانشگاه های دولتی علوم پزشکی، ۳۵/۶ درصد از دانشگاه آزاد، و ۲ درصد از سایر مؤسسات می باشند.

با توجه به نتایج حاصل می توان چنین استنباط کرد که اولاً دانشجویان دانشگاه های دولتی (غیرپزشکی) آشنایی بیش تری با مرکز اطلاعات و مدارک علمی داشته اند. ثانیاً درصد مراجعین دانشگاه آزاد قابل توجه است و این امر می تواند ناشی از عوامل چند، از جمله بسیاری تعداد دانشجویان، کم بودن امکانات اطلاعاتی دانشگاه آزاد، و افزایش میزان آشنایی دانشجویان این دانشگاه با مرکز اطلاعات و مدارک علمی باشد.

ثالثاً کم بودن تعداد مراجعین دانشگاه های علوم پزشکی نیز می تواند متأثر از وجود منابع و اطلاعات لازم در دانشگاه های متبوع آنان، و نیز کم بودن اطلاعات مورد نیاز آنان در مرکز اطلاعات و مدارک علمی باشد. تعیین میزان تأثیر هر یک از این عوامل نیاز به بررسی و مطالعه جداگانه دارد.

جدول ۳. توزیع فراوانی مراجعین بر حسب دانشگاه محل تحصیل کار آنان

دانشگاه	فراوانی	درصد	درصد با حذف موارد بدون جواب
دولتی	۸۶	۴۶	۵۷/۷
غیرپزشکی	۷	۳/۷	۴/۷
پزشکی	۵۳	۲۸/۳	۳۵/۷
آزاد	۳	۱/۶	۲
سایر	۲۶	۱۳/۹	-
بدون جواب	۱۸۷	۱۰۰	۱۰۰
جمع			

دستیابی به اطلاعات

با توجه به بررسی انجام شده، از مجموع ۱۸۷ نفر نمونه مورد مطالعه، ۱۵۱ نفر اطلاعات مورد نیاز خود را دریافت کرده و ۳۶ نفر دریافت نکرده‌اند، که به ترتیب و با توجه به جدول شماره ۴، ۸۰/۹ و

۱۹/۱ درصد از مراجعین را تشکیل می‌دهند. ملاحظه می‌شود که اکثر مراجعین توانسته‌اند به اطلاعات مورد نظر خود دست یابند.

درصد	فراوانی	دستیابی به اطلاعات
۸۰/۹	۱۵۱	افرادى که اطلاعات دریافت کرده‌اند
۱۹/۱	۳۶	افرادى که اطلاعات دریافت نکرده‌اند
۱۰۰	۱۸۷	جمع

جدول ۴. توزیع فراوانی مراجعین بر حسب دستیابی آنان به اطلاعات

تعداد مراجعین

بر اساس بررسی انجام شده، تعداد کل مراجعین به بانک‌های اطلاعاتی در سال ۱۳۷۴ برابر ۵۰۸۸ نفر بوده. از این تعداد، ۱۱۱۵ نفر به بانک‌های خارجی مراجعه کرده‌اند که ۲۱/۳ درصد از کل مراجعین را شامل می‌شود. بنابراین به طور متوسط در هر ماه ۴۲۴ نفر و در هر روز کاری ۱۹/۳ نفر به بخش بانک‌های اطلاعاتی (فارسی و لاتین) مراجعه کرده‌اند. همچنین به طور متوسط در هر ماه ۹۲/۹ نفر و در هر روز کاری ۴/۲ نفر از کل مراجعین، به بانک‌های خارجی مراجعه کرده‌اند (جدول شماره ۵ و ۶).

جدول ۵. توزیع فراوانی مراجعین به بانک‌ها بر حسب نفر

تعداد مراجعین	تعداد کل	متوسط در هر ماه	متوسط در روز
بانک‌های فارسی و لاتین	۵۰۸۸	۴۲۴	۱۹/۳
بانک‌های لاتین	۱۱۱۵	۹۲/۹	۴/۲

با توجه به این که فقط ۲۱/۳ درصد از کل مراجعین به بانک‌های اطلاعاتی لاتین مراجعه کرده‌اند، می‌توان چنین استنباط کرد که دلیل مراجعه کم‌تر به این بانک‌ها شاید مشکل زبان، و عدم دسترسی به اصل منابع باشد.

موضوعات درخواستی مراجعین

موضوعات مورد درخواست از روی فرم‌ها استخراج و به دلیل کثرت، با توجه به تقسیم‌بندی گروه‌های تحصیلی به پنج موضوع کلی تقسیم شد. نتایج حاصل نشان می‌دهد که مراجعین، اطلاعات مورد نظر را متناسب با گروه‌های تحصیلی خودشان درخواست کرده‌اند. بدین ترتیب ۵۲/۲ درصد از موضوعات درخواستی در زمینه علوم انسانی، ۲۱/۱ درصد در زمینه فنی - مهندسی، ۱۷/۴ درصد در زمینه علوم پایه، ۸/۷ درصد در زمینه علوم پزشکی و ۰/۶ درصد نیز مربوط به هنر بوده‌اند.

مشاهده می‌شود که اکثریت موضوعات درخواستی مربوط به علوم انسانی بوده و لازم است در تقویت و توسعه آن توجه لازم مبذول گردد تا نیازهای این قشر به حد کافی برآورده شود. همچنین از آنجا که نزدیک به ۵۰ درصد از بانک‌های اطلاعاتی مربوط به علوم انسانی است، تقویت سایر بانک‌ها می‌تواند در جذب دانشجویان رشته‌های دیگر مؤثر باشد.

جدول ۶. توزیع فراوانی مراجعین بر حسب ماه

ماه	فراوانی	درصد	درصد با حذف موارد بدون جواب	درصد تراکمی
فروردین	۶	۳/۲	۳/۳	۳/۳
اردیبهشت	۸	۴/۳	۴/۴	۷/۷
خرداد	۹	۴/۸	۴/۹	۱۲/۶
تیر	۱۶	۸/۶	۸/۸	۲۱/۴
مرداد	۲۰	۱۰/۷	۱۱	۳۲/۴
شهریور	۱۶	۸/۶	۸/۸	۴۱/۲
مهر	۱۸	۹/۶	۹/۹	۵۱/۱
آبان	۱۶	۸/۶	۸/۸	۵۹/۹
آذر	۱۶	۸/۶	۸/۸	۶۸/۷
دی	۲۳	۱۲/۳	۱۲/۶	۸۱/۸
بهمن	۱۸	۹/۶	۹/۹	۹۱/۲
اسفند	۱۶	۸/۶	۸/۸	۱۰۰
بدون جواب	۵	۲/۷	-	-
جمع	۱۸۷	۱۰۰	۱۰۰	-

تراکم مراجعین

تراکم مراجعین به بانک‌های اطلاعاتی در هر ماه از سال بیانگر میزان فشار کاری وارده در ماه‌های مختلف سال است. بررسی تاریخ‌های درخواست جستجوی اطلاعات نشان می‌دهد که بیش‌ترین تراکم مراجعین در ماه دی با ۱۲/۵ درصد از مجموع مراجعین، و کم‌ترین تراکم با ۳/۳ درصد مربوط به فروردین می‌باشد. بنابراین می‌توان تدابیری برای اضافه کردن ساعات کار بانک‌ها یا افزایش پرسنل ارائه خدمات، به منظور رفاه حال مراجعین در ماه‌های پرتراکم اتخاذ کرد.

مقطع تحصیلی مراجعین

به منظور تعیین درصد دانشجویان و فارغ‌التحصیلان هر یک از مقاطع تحصیلی که به بانک‌های خارجی مراجعه کرده‌اند جدول شماره ۷ تدوین گردید.

نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که از بین مراجعین دانشجو ۶۰/۵ درصد در مقطع کارشناسی ارشد، ۱۲ درصد در مقطع کارشناسی و ۶/۵ درصد در مقطع دکترا مشغول به تحصیل بوده‌اند. از بین مراجعین فارغ‌التحصیل نیز ۱۰/۲ درصد در مقطع کارشناسی، ۹ درصد در مقطع کارشناسی ارشد، ۱/۲ درصد در مقطع کاردانی و ۰/۶ درصد در مقطع دکتری فارغ‌التحصیل بوده‌اند. مشاهده می‌شود که بیش‌ترین مراجعین دانشجو در مقطع کارشناسی ارشد و بیش‌ترین مراجعین فارغ‌التحصیل در مقطع کارشناسی بوده‌اند.

جدول ۷. توزیع درصد فراوانی مراجعین بر حسب مقطع تحصیلی آنان

مقطع تحصیلی وضعیت تحصیلی	کاردانی	کارشناسی	کارشناسی ارشد	دکتری تخصصی	جمع
دانشجو	۰	۱۲	۶۰/۵	۶/۵	۷۹
فارغ‌التحصیل	۱/۲	۱۰/۲	۹	۰/۶	۲۱
جمع	۱/۲	۲۲/۲	۶۹/۵	۷/۱	۱۰۰

گروه تحصیلی مراجعین

به منظور تعیین درصد دانشجویان یا فارغ‌التحصیلانی که در هر یک از گروه‌های تحصیلی مشخص شده به بانک‌های خارجی مراجعه کرده‌اند، نسبت وضعیت تحصیلی با گروه‌های تحصیلی محاسبه گردید. (جدول شماره ۸)

بر اساس نتایج حاصل مندرج در جدول شماره ۸، از بین مراجعین دانشجو، ۴۱/۸ درصد از گروه علوم انسانی، ۱۵/۶ درصد از گروه علوم پایه، ۱۴/۴ درصد از گروه فنی و مهندسی، ۷/۲ درصد از گروه علوم پزشکی و ۰/۷ درصد از گروه هنر بوده‌اند. از بین مراجعین فارغ‌التحصیل، ۹/۱ درصد از گروه علوم انسانی، ۷/۸ درصد از گروه فنی - مهندسی، ۲ درصد از گروه علوم پایه، و ۱/۳ درصد نیز از گروه علوم پزشکی بوده‌اند.

جدول ۸. توزیع درصد فراوانی مراجعین بر حسب گروه تحصیلی آنان

مقطع تحصیلی وضعیت تحصیلی	علوم پایه	فنی و مهندسی	علوم پزشکی	علوم انسانی	هنر	جمع
دانشجو	۱۵/۶	۱۴/۴	۷/۲	۴۱/۸	۰/۷	۷۹/۷
فارغ‌التحصیل	۲	۷/۸	۱/۳	۹/۱	۰	۲۰/۳
جمع	۱۷/۶	۲۲/۲	۸/۵	۵۱	۰/۷	۱۰۰

محل تحصیل / کار مراجعین

بر اساس نتایج حاصل، از بین مراجعین دانشجو ۴۵ درصد از دانشگاه‌های دولتی غیرپزشکی، ۳۳/۸ درصد از دانشگاه آزاد، ۳/۵ درصد از دانشگاه‌های علوم پزشکی دولتی، و از بین مراجعین فارغ‌التحصیل ۱۴/۲ درصد از دانشگاه‌های دولتی غیرپزشکی، ۱/۴ درصد از دانشگاه آزاد، ۱/۴ درصد از سایر مؤسسات و ۰/۷ درصد نیز از دانشگاه‌های علوم پزشکی دولتی بوده‌اند (جدول شماره ۹).

جدول ۹. توزیع درصد فراوانی مراجعین بر حسب محل تحصیل / کار آنان

جمع	سایر	آزاد	دولتی		دانشگاه
			پزشکی	غیرپزشکی	وضعیت تحصیلی
۸۲/۳	۰	۳۳/۸	۳/۵	۴۵	دانشجو
۱۷/۷	۱/۴	۱/۴	۰/۷	۱۴/۲	فارغ‌التحصیل
۱۰۰	۱/۴	۳۵/۲	۴/۲	۵۹/۲	جمع

رابطه مقطع تحصیلی مراجعین با گروه تحصیلی آنان

برای تعیین درصد مراجعین در هر یک از مقاطع تحصیلی تعیین شده نسبت به گروه تحصیلی آنان، جدول شماره ۱۰ محاسبه گردید. بر اساس نتایج به دست آمده، در مقطع کاردانی ۱/۲ درصد مراجعین از گروه فنی مهندسی بوده‌اند. در مقطع کارشناسی ۱۰/۶ درصد مراجعین از گروه علوم انسانی، ۸/۲ درصد از گروه فنی - مهندسی، ۲/۵ درصد از گروه علوم پایه، ۰/۶ درصد از گروه هنر و ۰/۶ درصد نیز از گروه علوم پزشکی بوده‌اند. در مقطع کارشناسی ارشد ۴۰ درصد مراجعین از گروه علوم انسانی، ۱۲/۵ درصد از گروه علوم پایه، ۱۱/۹ درصد از گروه فنی - مهندسی، و ۵/۷ درصد نیز از گروه علوم پزشکی بوده‌اند. در مقطع دکتری تخصصی نیز ۲/۵ درصد از گروه علوم پایه، ۲/۵ درصد از گروه علوم پزشکی، و ۱/۲ درصد نیز از گروه علوم انسانی بوده‌اند.

جدول ۱۰. توزیع درصد فراوانی مراجعین بر حسب مقطع تحصیلی / گروه تحصیلی آنان

جمع	هنر	علوم انسانی	علوم پزشکی	فنی و مهندسی	علوم پایه	گروه تحصیلی مقطع تحصیلی
۲۲/۵	۰/۶	۱۰/۶	۰/۶	۸/۲	۲/۵	کارشناسی
۷۰/۱	۰	۴۰	۵/۷	۱۱/۹	۱۲/۵	کارشناسی ارشد
۶/۲	۰	۱/۲	۲/۵	۰	۲/۵	دکتری تخصصی

جمع	۱۷/۵	۲۱/۳	۸/۸	۵۱/۸	۰/۶	۱۰۰
-----	------	------	-----	------	-----	-----

رابطه مقطع تحصیلی مراجعین با محل تحصیلی / کار آنان

به منظور تعیین درصد مراجعین مقاطع مختلف تحصیلی نسبت به محل تحصیل / کار آن‌ها، جدول شماره ۱۱ محاسبه گردیده است. بر اساس نتایج به دست آمده، در مقطع کاردانی ۰/۸ درصد مراجعین از دانشگاه‌های دولتی غیرپزشکی و ۰/۶ درصد از سایر مؤسسات بوده‌اند. در مقطع کارشناسی ۱۰/۱ درصد مراجعین از دانشگاه‌های دولتی غیرپزشکی و ۹/۵ درصد از دانشگاه آزاد بوده‌اند. در مقطع کارشناسی ارشد ۴۵/۳ درصد مراجعین از دانشگاه‌های دولتی غیرپزشکی ۲۲/۹ درصد از دانشگاه آزاد، ۲/۷ درصد از دانشگاه‌های علوم پزشکی دولتی و ۱/۴ درصد از سایر مؤسسات بوده‌اند. در مقطع دکترای تخصصی ۲/۷ درصد مراجعین از دانشگاه آزاد، ۲ درصد از دانشگاه‌های علوم پزشکی دولتی، و ۲ درصد از دانشگاه‌های دولتی غیرپزشکی بوده‌اند. بر این اساس نتیجه می‌شود که در مقطع کارشناسی، تعداد مراجعین از دانشگاه آزاد و دولتی تفاوت اندکی با هم داشته‌اند و در مقطع کارشناسی ارشد، بیش‌تر آنان از دانشگاه‌های دولتی غیرپزشکی، و در مقطع دکترای، بیش‌تر آنان از دانشگاه آزاد بوده‌اند.

جدول ۱۱. توزیع درصد فراوانی مراجعین بر حسب مقطع تحصیلی / محل تحصیل / کار آنان

جمع	سایر	آزاد	دولتی		دانشگاه
			غیرپزشکی	پزشکی	مقطع تحصیلی
۱/۴	۰/۶		۰/۸	۰	کاردانی
۱۹/۶	۰	۹/۵	۱۰/۱	۰	کارشناسی
۷۲/۳	۱/۴	۲۲/۹	۴۵/۳	۲/۷	کارشناسی ارشد
۶/۷	۰	۲/۷	۲	۲	دکترای تخصصی
۱۰۰	۲	۳۵/۱	۵۸/۲	۴/۷	جمع

رابطه گروه تحصیلی با محل تحصیل / کار

برای تعیین رابطه گروه تحصیلی مراجعین با محل تحصیل / کار آن‌ها، جدول شماره ۱۲ محاسبه گردید. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که در گروه تحصیلی علوم پایه ۸/۵ درصد مراجعین از دانشگاه‌های دولتی غیرپزشکی، و ۷/۸ درصد از دانشگاه آزاد بوده‌اند. در گروه تحصیلی فنی - مهندسی ۱۷/۸ درصد از دانشگاه‌های دولتی غیرپزشکی، ۴/۲ درصد از دانشگاه آزاد، و ۰/۷ درصد از سایر مؤسسات مراجعه کرده‌اند. در گروه علوم پزشکی ۵ درصد مراجعین از دانشگاه‌های علوم پزشکی دولتی، ۱/۴ درصد از دانشگاه آزاد، و ۱/۴ درصد از دانشگاه‌های دولتی غیرپزشکی بوده‌اند. در گروه

تحصیلی علوم انسانی ۳۰/۷ درصد مراجعین از دانشگاه‌های دولتی غیرپزشکی، و ۲۱/۸ درصد از دانشگاه آزاد بوده‌اند. در گروه تحصیلی هنر ۰/۷ درصد مراجعین از سایر مؤسسات بوده‌اند.

جدول ۱۲. توزیع درصد فراوانی مراجعین بر حسب گروه تحصیلی / دانشگاه محل تحصیل آنان

گروه تحصیلی	دولتی		آزاد	سایر	جمع
	غیر پزشکی	پزشکی			
علوم پایه	۸/۵	۰	۷/۸	۰	۱۶/۳
فنی مهندسی	۱۷/۸	۰	۴/۲	۰/۷	۲۲/۷
علوم پزشکی	۱/۴	۵	۱/۴	۰	۷/۸
علوم انسانی	۳۰/۷	۰	۲۱/۸	۰	۵۲/۵
هنر	۰	۰	۰	۰/۷	۰/۷
جمع	۵۸/۴	۵	۳۵/۲	۱/۴	۱۰۰

نتیجه‌گیری و پیشنهاد

بر اساس تحقیق انجام شده پیرامون بررسی وضعیت درخواست‌های مربوط به بانک‌های اطلاعاتی و بویژه بانک‌های خارجی موجود در مرکز اطلاعات و مدارک علمی در سال ۱۳۷۴ که به تحلیل آماری آن اشاره شد، نتایج زیر حاصل گردید که می‌تواند در برنامه‌ریزی‌های آینده مورد استفاده و بهره‌برداری قرار گیرد:

- بر اساس بررسی انجام شده، ۲۱/۳ درصد از مراجعات به بانک‌های اطلاعاتی را مراجعین به بانک‌های خارجی تشکیل می‌دهند.
- نتایج به دست آمده نشان می‌دهند که در ماه‌های دی و مرداد، بیش‌ترین تراکم مراجعه‌کننده به بخش بانک‌های خارجی وجود داشته است. پیشنهاد می‌شود تدابیری برای اضافه کردن ساعات کار بانک‌ها یا افزایش پرسنل ارائه دهنده خدمات به منظور رفاه حال مراجعین اتخاذ گردید.
- بر اساس نتایج حاصل از بررسی، ۸۰/۹ درصد مراجعین به بانک‌های خارجی، اطلاعات مورد نیاز خود را دریافت کرده‌اند و می‌توان گفت که از جهت کمی، بانک‌های اطلاعاتی از بازده خوبی برخوردار بوده‌اند.
- درآمد حاصل از جستجوی اطلاعات در بانک‌های اطلاعاتی خارجی در سال ۱۳۷۴ تقریباً برابر ۳/۵۸۳/۰۰۰ ریال می‌باشد. این رقم با توجه به هزینه‌های سنگینی که فراهم‌سازی این امکانات در بر دارد، عملاً مبلغ ناچیزی بوده است. دریافت این مبلغ از آنجا، حائز اهمیت است که می‌تواند عامل محرکی در انتخاب مناسب و بجای اطلاعات مورد نیاز از طرف مراجعین باشد.

- بیشترین قشر مراجعه کننده به بانک‌های خارجی مرکز اطلاعات و مدارک علمی، دانشجویان می‌باشند. از آنجا که دانشجویان نیاز بیش‌تری به اطلاعات دارند، پیشنهاد می‌شود از طرف مرکز اطلاعات و مدارک علمی اقدام به ایجاد شعباتی وابسته در دانشگاه‌های کشور، یا با تقویت شبکه صبا امکان ارائه اطلاعات دیسک‌های نوری نیز فراهم گردد.
- بررسی وضعیت مقطع تحصیلی مراجعین به بانک‌های خارجی نشان می‌دهد که بیش‌ترین مراجعه در مقطع کارشناسی ارشد بوده؛ لذا پیشنهاد می‌گردد نیازهای اطلاعاتی این قشر در اولویت قرار گیرد. همچنین می‌توان فرایندهایی را در نظر گرفت تا سایر اقشار، بخصوص دانشجویان دکترا و استادان را نیز جذب کرد.
- همچنین این بررسی نشان می‌دهد که بیش‌ترین قشر مراجعه کننده در گروه علوم انسانی و بیش‌ترین موضوعات درخواستی نیز در زمینه علوم انسانی و بیش‌ترین موضوعات درخواستی نیز در زمینه علوم انسانی می‌باشد. از آنجا که بیش‌ترین بانک‌های اطلاعاتی مرکز اطلاعات و مدارک علمی در زمینه علوم انسانی است، می‌توان با تقویت بانک‌ها در زمینه‌های دیگر غیر از علوم انسانی، سایر مراجعین در زمینه‌های موضوعی دیگر را جذب کرد. و نیز می‌توان بانک‌های مربوط به علوم انسانی را نیز تقویت نمود.

پیوست شماره ۱

فهرست پایگاه‌های اطلاعات خارجی

ردیف	عنوان پایگاه	پوشش زمانی
1	ABI/INFORM (Global)	Jan 1994-Apr 1995, Jan 1996-May 1997
2	AGRIS	1975, May 1997
3	ALASKA MARINE CONTAMINANTS DATABASE	1989
4	ARTS AND HUMANITIES INDEX	1992-1996
5	BANCA D'ITALIA BASE INFORMATICA PUBBLICA	1993
6	BANCOS BIBLIOGRAFICOS LATINO AMERICANOS	1993
7	BOOKS IN PRINT	Dec 1996
8	BOSTON SPA SERIALS (BL)	Spring 1994
9	BRINKMANS CUMULATIVE CATALOGUE CD-ROM	1990-1996
10	CDMARC BIBLIOGRAPHIC	July 1994
11	COMPTON'S MULTIMEDIA ENCYCLOPEDIA	1991
12	DATAWARE CD-ROM; EUROPEAN DEMO DISC	Version 1,0
13	DISSERTATION ABSTRACTS	1861-Sep, 1997
14	ENCARTA ENCYCLOPEDIA	1994

15	FSTA	1996-Sep 1997
16	IEEE/IEE INSPEC INDEX	Jan 1988-Jun 1995
17	INDEX-DAICD-ROM;DEVELOPMENT ACTIVITY INFORMATION CD-ROM	1996
18	INFORMATION ON DISC.ERIC	1983-Dec. 1994
19	INSIDE CONFERENCES	Winter 1993
20	INSIDE INFORMATION (BL)	March 1993.
21	LISA	Atuman 1996
22	METEOROLOGICALAND GEOASTROPHISICAL ABSTRACTS	1994
23	MULTIMEDIA ENCYCLOPEDIA	1992
24	NEUROSCIENCE CITATION INDEX WITH ABSTRACTS	Jan-Jun 1995, Jan-Oct 1997
25	RED DE REDES	Aug 1995
26	SCIENCE CITATION INDEX WITH ABSTRACT	1989, 1993-1996
27	SILVER PLATTER INFORMATION DIRECTORYOFELECTRONIC RESOURCES	Sep 1993
28	SILVER PLATTER SOFTWARE RESOURCE CD	1996
29	SOCLAL SCIENCE CITATION INDEX WITH ABSTRACTS	1989,1992-1996
30	SOCIAL SCIENCE CITATION INDEX WITH ABSTRACTS	1989,1992-1996
31	SOUNDBLASTERMULTIMEDIA UPGRADEKIT.MICROSOFT BOOKSHELF REFERENCE LIBRARY FOR WINDOWS	1992
32	THE ASIAN CLASSICS INPUT PROJECT	1993
33	THE CD-ROM DIRECTORY	10 th ed. 1993
34	UNESCO DATABASES	1996
35	WAYZATA WORLD FACTBOOK	1993
36	WORLD ATLAS	Version 3.2
37	ULRICH'S PLUS	Fall 1996
38	GLOBAL BOOKS IN PRINT	Nov 1997
39	ISA	Dec 1996
40	ANALYTICAL ABSTRACTS	1980-Sep 1997
41	CURRENT CONTENTS	Dec 1996-Dec 1997
42	SILVERPLATTERWINSPIRS SOFTWARE RESOURCE CD AIDLINE, VACCINE SUBSET.	1993
43	HUMANITY DEVELOPMENT LIBRARY (FULL TEXT)	Sep 1997
44	INTERNATIONALNUCLEAR INFORMATION SYSTEM (INIS)	1970-Sep 1997

*دستیابی به پایگاه‌های اطلاعات خارجی تنها به صورت جستجوی حضوری یا مکاتبه‌ای ممکن است.

پیوست شماره ۲

بسمه تعالی

فرم درخواست جستجوی اطلاعات از بانکهای خارجی

نام و نام خانوادگی:		تاریخ:
• نام و نام خانوادگی:		
• دانشجوی m / فارغ التحصیل m		
• مقطع: متوسطه m / کاردانی m / کارشناسی m / کارشناسی ارشد m / دکترای تخصصی m		
• گروه: علوم پایه m / علوم انسانی m / فنی و مهندسی m / هنر m / پزشکی m		
• دانشگاه:		
• موضوع مورد نظر خود را با استفاده از واژه‌های علمی و فنی انگلیسی به صورت کامل و دقیق بنویسید:		
• واژه‌های کلیدی مورد نظر خود را به انگلیسی بنویسید:		
• بانک (های) اطلاعاتی و محدوده زمانی را برای جستجو تعیین کنید:		
تاریخ جستجو:	توسط:	هزینه - ریال:
تعداد رکورد	تعداد صفحات:	
ملاحظات:		
لطفاً در این قسمت چیزی بنویسید		

[ابتدای صفحه](#)